

Fæstninger, og at flette Fæstninger ere igjen det Samme som Næderlag for Armeen og Stam for Landet. Altsaa, kunne vi ikke bygge gode Fæstninger, saa lad os ialtsald være fri for at bygge billige Fæstninger. Men, som sagt, jeg bilder mig ind, at man maa kunne finde et Sted, hvor man kan tilveiebringe et Emplacement, hvor der kunde anlægges en virkelig Fæstning. Ministeriet har ment, at et saadant Emplacement burde ikke søges Sønden for Aarhus, og at det burde søges ved Østkysten af Jylland. Ja, jeg tror ogsaa, at det vilde være det Bedste, om man kunde finde det ved Østkysten og lidt Norden for Aarhus; men jeg kan imidlertid dog tænke mig, at vi ogsaa kunde faae Brug for en Fæstning, som laa hybligere, og jeg har endogsaa tænkt mig, at der kunde være Tale om at befæste os helt midt inde i Landet eller ialtsald inde ved Rimfjorden, og at vi der maatte kunne faae en Befæstningsposition tilstede, som ligesaa godt som Helgenæs, uaagtet maaste med noget større Befæstning, vilde faae vor ydste Hjør et Tilflugtssted og ikke vilde gjøre det umuligt at tage Magten igjen, naar Omstændighederne spiede sig, og Omstændigheder til at gribe Offensiven kunne komme paa mange Maader. Man kan ikke forlange, at man skal kunne paavise, at under de og de Omstændigheder kunne vi tage Offensiven igjen og under andre Omstændigheder ikke; men vi komme til at se, naar der kommer Krig paa, under hvilke Omstændigheder man kan tage Offensiven, og under hvilke ikke; men vist er det, at man kan tænke sig og har Lov til at vente sig og haabe, at der kan komme de Tilfælde, hvor vi kunne rykke ud igjen og igjen forsøge paa at jage Fjenden ud af Landet. Naar man søger Jyllands Kort igjennem, tror jeg nok, at man lettelig vil kunne blive enig om, at der gives egentlig kun een strategisk Position for en Fæstning i Jylland, og det er den, som Christian den Tjerde udvalgte, da han byggede Fredericia. Det er den eneste strategiske Position i Nørrejylland; det er den eneste, som virkelig sammenknyttet adskillte Bestandsdele og gjør det tænkelig, at vi kunne operere mod en Fjende med Fordel fra en Placering mod hans Stilling. Jeg maa imidlertid indrømme, at der er meget store Betæneligheder ved at gjenoptage Fredericias Befæstning og navnlig den overmaade store Betænelighed, at den ligger saa nær ved Grønsen, at vi vanskelig ville kunne holde den som Fæstning, medmindre vi ville bestemme os til bestandig at holde der en temmelig betydelig Garnison, Noget, vor nuværende Hæverorganisation jo ikke ganske egner sig til at holde, naar Fæstningen ligger saa nær ved Grønsen, og det vil tillige være vanskeligt i Tilfælde af pludseligt Fjendsbrud at bringe en tilstrækkelig Oermagt til dens virkelig haardnakkede Forsvar tilstede til Fæstningen. Der er imidlertid en ikke

strategisk, men ganske speciel Opgave, som man gjerne kunde sige, at man paa en vis Maade indtil nu har tiltænkt Fæstningen Fredericia, og som forekommer mig ved det nuværende Befæstningsforslag at være noget tilfidsfat, nemlig at spærre den østjydske Jernbane for Brug af Fjenden. Jeg ved meget godt, at, naar vi skulle tænke os Jylland angreben søndenfra over Landgrænsen, maa vi ikke vente os det paa den Maade, at Fjenden kommer kjørende med et helt Armeekorps i et Jernbanetog og staar af ved Stationerne; det er ikke paa den Maade, det sker; men Fjenden vil ganske vist komme til at marchere paa sine Ben indover Grønsen og et langt Stykke op i Landet. Men det vil alligevel være ham en stor Lettelse og en stor Fremstydelse for hans Operationer, hvis han har Jernbanen til sin frie Benyttelse. Vi kunne jo ganske vist slæbe alt vort eget Jernbanemateriel, som vi have paa den østjydske Bane, nordpaa, sende det til Aarhus og videre; men Lydskerne kunne jo følge efter med deres Jernbanemateriel, da de have samme Sporvidde som vi. Det vil altsaa slet Intet hjælpe, om vi ville opbryde Jernbanen paa enkelte Punkter, det kan maasse i nogle Timer standse Fjenden i Brugten af Jernbanen, men ikke længere. Da Preusserne brød ind i Sachsen i 1866, sprængte Sachserne den store Jernbanebro over Elben ved Miesä i Luften, og 24 eller 36 Timer efter havde Preusserne Broen reableret og kjørte over den med Jernbanetog. Det forslog altsaa ikke, og saavidt mig bekiendt er der ikke paa den østjydske Jernbane saadanne Viadukter eller Broer, hvis Sprængning i nogen betydeligere Grad vil kunne hindre Banens Brug. Derfor har man, da den østjydske Bane blev anlagt, fra Regjeringsens Side urgeret, at den maatte føres ind i Fredericia. Man tænkte sig nemlig dengang Fredericia bibeholdt som Fæstning. Opgiver man nu Fredericia som Fæstning, saa skjønner jeg ikke rettere, end at det vil være forstandigt at søge at erstatte den, i dette specielle Diemed idetmindste, ved at anlægge et Spærrefort et Sted paa den østjydske Jernbane, saa nær Grønsen som muligt, paa et Sted, hvor det ikke kan omgaaes. Udgiften til et saadant Spærrefort kan formentlig ikke blive særdeles betydelig. Pengeudgiften lægger jeg imidlertid mindre Vægt paa; men, hvad jeg anser for det Bigtigste, et saadant Spærrefort vil kunne bygges, uden at fluge nogen betydelig Befæstning. Man vil kunne indrette det til en Befæstning af f. Ex. 50 eller 100 Mand og beregne det paa, at det skal indeholde 2 eller 4 Kanoner. Et saadant Spærrefort vilde kunne hindre al Brug af Banen i en god Tid. Naar man giver dem, som man spærret inde i Fortet, Ordre til, at de ikke paa nogen Maade maa overgive sig, saalænge de have et Stuk Krudt og en Bid Brød